

Kunnskapsdepartementet

Deres referanse:

Vår referanse:
11/196-4

Vår dato:
21.09.2012

Høring om behov for og organisering av et system for analyse og formidling av kompetanserframskrivninger i Norge

Universitets- og høgskolerådet (UHR) støtter departementets oppfatning om at det kan være hensiktsmessig med et godt system for beregning av fremtidig tilbud av og etterspørsel etter ulike typer kompetent arbeidskraft i Norge. Gode framskrivingsmodeller er viktige for mange områder av samfunnet, men UHR er mest opptatt av den betydningen slike modeller vil ha for dimensjonering av ulike utdanningstilbud rent generelt og for tilbud innen høyere utdanning og forskning mer spesielt.

Rapporten som er utarbeidet av VOX, gir en oversikt over dagens situasjon, og viser hvor uoversiktlig den faktisk er. Det er flere aktører på banen, og det er mange ulike modeller i bruk. Det er ingen klare rutiner eller noe system for å samordne resultater, undersøkelser og informasjon eller sikre at materialet på en enkel måte gjøres tilgjengelig for ulike brukergrupper. Det er heller ingen møteplasser der man kan drøfte problemstillinger knyttet til samfunnets kompetansebehov mer generelt. Framskrivninger har vært gjort siden 1970-tallet, men det savnes et godt system for gjennomføring av tilbakeskuende analyser som kan vise om framskrivingene har vært brukt som et middel til å forutse hvilke problemer samfunnet står overfor. Dette er også noe som bør inn som en del av en eventuell ny ordning på dette feltet.

I rapporten anfører VOX noen krav som må kunne stilles til en slik ny enhet, og et sett med kriterier som må vurderes når en eventuell enhet skal plasseres. Rapporten presenterer fellestrekkene ved framskrivingssituasjonen i de europeiske landene, og det synes å være et gjennomgående trekk at eventuelle planer for nasjonal samordning av slik virksomhet gjøres av eller omfatter nasjonale enheter med nær tilknytning til arbeidslivet rent generelt, men med liten eller ingen tilknytning til høyere utdanning. Det er dermed heller ikke noe fokus på hvilken rolle høyere utdanning (særlig master- og doktorgradsutdanning) spiller når det gjelder å dekke samfunnets (enda) mer avanserte kompetansebehov i fremtiden.

Som nevnt innledningsvis, støtter UHR departementets oppfatning om at det kan være hensiktsmessig med et koordinert system for kompetanseframskrivninger. Det er mange hensyn som skal veies mot hverandre dersom det blir vedtatt at et slikt system skal etableres. Dette er også trukket frem i rapporten fra VOX, selv om drøftingen ikke synes like grundig på alle punkter.

VOX legger til grunn at enhetens grunnleggende oppgaver og myndighet er spesifisert, og at føringene må være tilstrekkelig vide slik at enheten får nødvendig handlefrihet til å utføre sine planlagte oppgaver. UHR forutsetter at dette må gjelde uansett hvor enheten blir plassert, og kan derfor ikke se hvorfor en privat aktør automatisk vil ha mindre grad av fleksibilitet enn en statlig aktør, slik rapporten synes å hevde. VOX peker på at forskningsinstituttene og deres

krav til uavhengighet kan være et problem, mens UHR ser nettopp kravene til uavhengighet som en styrke. Her kan ikke resultatene forhåndsbestilles.

UHR mener det vil være ressursbesparende og effektivitetsfremmende om enheten plasseres i et miljø som allerede har stor kompetanse på kvantitativ og kvalitativ metode, analyse, modellutvikling og eventuelt også innsamling av data og etablering av registre. Enheten bør også ha god kunnskap om høyere utdanning og forskning for bedre å kunne svare på rapportens forventninger til enheten: «Enheten vil videre sørge for at framskrivninger og andre analyser sees i sammenheng med hverandre, slik at bildet av framtidig kompetansebehov utfylles og nyanseres, og at ulike produsenter og interessenter blir oppmerksomme på og kommer i dialog med hverandre gjennom nasjonale og regionale møteplasser.» I en slik definisjon må også universiteter og høyskoler som kompetanseleverandører ha en plass.

Vennlig hilsen

Sesm.

Jan I. Haaland
styreleder

Ola Stave

Ola Stave
generalsekretær